

V Bruseli 2. júla 2019
(OR. en)

10162/19

ECOFIN 617
UEM 220
SOC 469
EMPL 358
COMPET 498
ENV 589
EDUC 304
RECH 337
ENER 341
JAI 699
FSTR 120
REGIO 156

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	9933/19 - COM(2019) 509 final
Predmet:	Odporúčanie na ODPORÚČANIE RADY, ktoré sa týka národného programu reforiem Španielska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Španielska na rok 2019

Delegáciám v prílohe zasielame uvedený návrh odporúčania Rady v znení, ktoré zrevidovali a odsúhlasili rôzne výbory Rady a ktoré vychádza z návrhu Komisie COM(2019) 509 final.

ODPORÚČANIE RADY

Z...,

ktoré sa týka národného programu reforiem Španielska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Španielska na rok 2019

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

keďže:

- (1) Komisia začala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2019 prijatím ročného prieskumu rastu 21. novembra 2018. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Komisia 21. novembra 2018 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Španielsko určila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, ktoré schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Rada prijala 9. apríla 2019 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny³ (ďalej len „odporúčanie pre eurozónu z roku 2019“), v ktorom sa stanovuje päť odporúčaní pre eurozónu (ďalej len „odporúčania pre eurozónu“).
- (2) Španielsko by ako členský štát, ktorého menou je euro, malo vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii zabezpečiť úplné a včasné vykonanie odporúčania pre eurozónu z roku 2019, ktoré sa premieta do odporúčaní 1 až 4 uvedených v ďalšom texte. Predovšetkým platí, že opatrenia na zlepšenie produktivity pomôžu plniť prvé odporúčanie pre eurozónu, pokiaľ ide o zlepšenie produktivity v záujme obnovenia rovnováhy v eurozóne, využitie neočakávaných ziskov na zníženie verejného dlhu a zameranie hospodárskej politiky v oblasti investícií na konkretizované oblasti zas prispeje k plneniu druhého odporúčania pre eurozónu, pokiaľ ide o obnovenie rezerv a podporu investícií, a opatrenia na zlepšenie úrovne zručností a zamestnateľnosti pomôžu pri plnení tretieho odporúčania pre eurozónu, pokiaľ ide o fungovanie trhu práce.

³ Ú. v. EÚ C 136, 12.4.2019, s. 1.

- (3) Správa o krajine na rok 2019 bola pre Španielsko uverejnená 27. februára 2019. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Španielsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 13. júla 2018⁴, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania pre jednotlivé krajiny prijaté v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Španielska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Bolo v nej zahrnuté aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, ktorého výsledky boli takisto uverejnené 27. februára 2019. Na základe svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že v Španielsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Vysoký objem vnútorného a zahraničného dlhu, tak verejného, ako aj súkromného, a vysoká nezamestnanosť sú v kontexte nízkeho rastu produktivity naďalej slabými miestami s cezhraničným významom. Znižovanie dlhu súkromného sektora napreduje, ale potreba znižovať pákový efekt je stále značná. Napriek pretrvávajúcemu silnému rastu hrubého domáceho produktu (HDP) zostáva verejný dlh v pomere k HDP vysoký. Miera nezamestnanosti sa ďalej rýchlo znižuje, no stále je veľmi vysoká, pričom vysoká miera segmentácie pracovného trhu (na dočasné pracovné zmluvy a zmluvy na neurčitý čas) bráni rýchlejšiemu rastu produktivity práce. Po tom, ako si krajina v rokoch 2012 až 2015 udržiavala dobrú dynamiku reforiem, premenlivý politický kontext posledného roka prispel k tomu, že išlo o ďalší rok, v ktorom sa dosiahol len obmedzený pokrok vo vykonávaní odporúčaní pre jednotlivé krajiny z predchádzajúcich rokov. Súčasná priaznivá hospodárska situácia je príležitosťou na riešenie zostávajúcich reformných potrieb, aby sa zvýšila odolnosť a zrýchlil rast španielskeho hospodárstva.
- (4) Španielsko predložilo 30. apríla 2019 svoj národný program reforiem na rok 2019 a svoj program stability na rok 2019. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali súčasne.

⁴ Ú. v. EÚ C 320, 10.9.2018, s. 33.

- (5) V programe stability na rok 2019 sa uvádzajú opatrenia, ktoré sa prijali na vykonávanie preventívnych a korektívnych nástrojov stanovených v španielskom zákone o stabilite. Program však neobsahuje plány na zautomatizovanie presadzovania týchto nástrojov ani na revíziu výdavkového pravidla stanoveného v zákone o stabilite s cieľom posilniť jeho príspevok k fiškálnej konsolidácii, a to najmä v časoch hospodárskeho rozmachu. Na to, aby sa zlepšila efektívnosť verejných výdavkov v oblasti verejného obstarávania a aby sa predchádzalo nezrovnalostiam v tejto oblasti, bude nevyhnutné ambiciózne vykonávanie zákona o verejných zákazkách z roku 2017. Predovšetkým je dôležité, aby nový riadiaci orgán, konkrétne nezávislý úrad pre reguláciu a dohľad, mohol účinne vykonávať úlohy, ktoré mu boli pridelené, a aby sa urýchlene prijala komplexná národná stratégia verejného obstarávania – s aktívnym zapojením verejných obstarávateľov a subjektov na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. V roku 2019 sa má takisto vykonať viacero preskúmaní výdavkov, ktoré povedú k vypracovaniu odporúčaní, pričom realizácia týchto odporúčaní by mala prispieť k zefektívneniu verejných výdavkov.
- (6) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) na roky 2014 – 2020. Ako je stanovené v článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁵, platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach k uplatňovaniu opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF s riadnou správou hospodárskych záležitostí.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (7) Po včasnej a trvalej náprave nadmerného deficitu a rozhodnutí Rady (EÚ) 2019/1001⁶ o zrušení postupu pri nadmernom deficite teraz Španielsko podlieha preventívnej časti Paktu stability a rastu a vzťahuje sa naň prechodné dlhové pravidlo. Podľa jeho prognóz sa saldo verejných financií zlepši z -2,5 % HDP v roku 2018 na -2,0 % HDP v roku 2019, pričom v roku 2022 má krajina dosiahnuť vyrovnaný rozpočet. Dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa, ktorým je vyrovnaná rozpočtová pozícia v štrukturálnom vyjadrení, sa na základe prepočítaného štrukturálneho salda⁷ v časovom rámci programu stability na rok 2019 neplánuje. Na základe programu stability na rok 2019 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP klesne z 97,1 % v roku 2018 na 95,8 % v roku 2019 a následne na 88,7 % v roku 2022. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú tieto rozpočtové prognózy, je realistický. Riziká, ktoré ohrozujú dosiahnutie fiškálnych cieľov stanovených v programe stability na rok 2019, sa týkajú najmä strany príjmov, kde existuje veľká neistota, pokiaľ ide o výnosy či pravdepodobnosť prijatia mnohých príjmových opatrení.
- (8) Rada 13. júla 2018 odporučila Španielsku, aby zabezpečilo, že nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov⁸ v roku 2019 neprekročí 0,6 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,65 % HDP. Z prognózy Komisie z jari 2019 vyplýva, že existuje riziko značnej odchýlky od odporúčaného postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu v roku 2019.

⁶ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1001 zo 14. júna 2019, ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2009/417/ES o existencii nadmerného deficitu v Španielsku (Ú. v. EÚ L 163, 20.6.2019, s. 59).

⁷ Saldo očistené od cyklických vplyvov bez jednorazových a dočasných opatrení, prepočítané útvarmi Komisie podľa spoločne dohodnutej metodiky.

⁸ Čisté primárne verejné výdavky pozostávajú z celkových verejných výdavkov bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hrađených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Štátne financovaná tvorba hrubého fixného kapitálu sa rovnomerne rozloží na obdobie štyroch rokov. Diskrečné opatrenia na strane príjmov alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú zohľadnené. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj výdavkov sú vzájomne započítané.

- (9) Vzhľadom na pomer španielskeho dlhu verejnej správy k HDP, ktorý je nad referenčnou hodnotou 60 % HDP stanovenou v zmluve, a vzhľadom na predpokladanú kladnú produkčnú medzeru krajiny vo výške 2,0 % HDP by nominálne čisté primárne verejné výdavky v roku 2020 nemali rásť, čo zodpovedá štrukturálnej úprave vo výške 1,0 % HDP na základe spoločne dohodnutej matice úprav požadovanej v Pakte stability a rastu. Zároveň existujú náznaky, že nevyužitá kapacita v hospodárstve je podhodnotená, v situácii, keď inflácia podľa prognóz v rokoch 2019 a 2020 neprekročí 2 %, pričom trh práce ďalej stagnuje (vysoká miera nezamestnanosti a veľmi veľký podiel nedobrovoľných čiastočných úväzkov, dočasných zamestnancov, ako aj chudoba zamestnaných osôb). Z realistického nástroja navyše vyplýva, že existujú určité náznaky vysokého stupňa neistoty, pokiaľ ide o odhady produkčnej medzery založené na spoločnej metodike. Vzhľadom na uvedené sa javí vhodné dosiahnuť ročnú štrukturálnu úpravu vo výške 0,65 % HDP, čo zodpovedá maximálnej miere rastu čistých primárnych verejných výdavkov vo výške 0,9 %. Podľa prognózy Komisie z jari 2019 existuje pri nezmenených politikách riziko, že v roku 2020 sa zaznamená značná odchýlka od požadovanej fiškálnej úpravy. Španielsko navyše podľa prognózy v rokoch 2019 a 2020 nesplní požiadavky prechodného dlhového pravidla. Rada celkovo zastáva názor, že počnúc rokom 2019 by sa mali prijať potrebné opatrenia, aby sa dosiahol súlad s ustanoveniami Paktu stability a rastu. Je dôležité, aby sa všetky neočakávané zisky použili na ďalšie znižovanie miery zadlženosti verejnej správy.
- (10) Rast zamestnanosti je v Španielsku naďalej silný. Nezamestnanosť stále klesá, hoci zostáva výrazne nad priemerom Únie, čo sa týka najmä mladých ľudí a nízkokvalifikovaných osôb. Rodové rozdiely v miere zamestnanosti a dĺžke pracovného života sú naďalej veľké. Ide o nevyužitý potenciál, najmä s ohľadom na rýchlo starnúce obyvateľstvo.

- (11) Využívanie dočasných pracovných zmlúv, a to aj v sektoroch s menšou mierou sezónnych alebo cyklických činností, sa síce postupne znižuje, no stále je rozšírené a patrí medzi najvyššie v Európe, čo môže brzdiť rastový potenciál a sociálnu súdržnosť v Španielsku. Najviac sú dotknutí mladí ľudia, osoby s nízkou kvalifikáciou a štátni príslušníci tretích krajín, pričom to pre nich často znamená nižšie nároky na sociálne dávky a vyššie riziko chudoby. Dočasné pracovné zmluvy majú často veľmi krátke trvanie a pracovníci aj zamestnávateľia tak majú slabú motiváciu, aby investovali do odbornej prípravy, čo následne brzdí rast produktivity. Zmena dočasnej pracovnej zmluvy na trvalú je naďalej zložitá a prekážky brániace v mobilite pracovnej sily zužujú možnosti uchádzačov o zamestnanie a bránia efektívnej alokácii pracovných síl v krajine.
- (12) Španielsko zintenzívnilo podporu pre dlhodobo nezamestnaných, ktorí v roku 2018 stále predstavovali 6,4 % aktívneho obyvateľstva. Nedávne iniciatívy majú za cieľ zvýšiť zamestnateľnosť mladých ľudí pomocou konzultačných služieb a profesijného poradenstva, avšak pomocou verejných služieb zamestnanosti sa stále obsadzuje len malá časť voľných pracovných miest a je potrebné ďalšie úsilie na ich lepšie využívanie pri hľadaní zamestnania a sprostredkovaní práce. V niektorých regiónoch zaostáva najmä zapojenie zamestnávateľov, pričom profilovacie nástroje na lepšie párovanie uchádzačov o zamestnanie s potrebami zamestnávateľov sú iba v začiatkovej fáze. Partnerstvá medzi verejnými službami zamestnanosti a sociálnymi službami sa ďalej rozvíjajú, ale v niektorých regiónoch je táto spolupráca stále slabá. Väčšie investície do moderných verejných služieb zamestnanosti spojené s podporou mobility pracovnej sily by mohli pomôcť zlepšiť zamestnateľnosť a adaptabilitu pracovníkov a zmierniť vplyv zmien postavenia na trhu práce, čím by sa zvýšila produktivita Španielska a dlhodobý inkluzívny rast.

- (13) Snahy posilniť inšpektoráty práce s cieľom bojovať proti zneužívaniu dočasných pracovných zmlúv prinášajú výsledky, pričom podiel zmlúv na neurčitý čas v čistom náraste pracovných miest sa zvyšuje. Zamestnávateľia však aj naďalej vo veľkej miere využívajú krátkodobé pracovné zmluvy. V minulosti sa ukázalo, že početné stimuly na podporu tvorby pracovných miest majú len obmedzený dosah pri podporovaní kvalitných pozícií. Španielsko začalo nový hodnotiaci proces s cieľom zjednodušiť tento systém, no výsledky zatiaľ nie sú k dispozícii. Treba urýchliť výberové konania, ktoré majú znížiť podiel pracovných zmlúv na dobu určitú vo verejnom sektore na všetkých úrovniach verejnej správy, aby sa dosiahol cieľ 8 % do ukončenia náborových súťaží v roku 2020. Vytvorenie okrúhlych stolov tripartity je dobrým krokom smerom k väčšiemu zapojeniu sociálnych partnerov do tvorby politiky, no stále existuje priestor na prehĺbenie a včasnejšie vedenie konzultácií.

- (14) Podiel ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, ako aj nerovnosť príjmov sa síce znižujú, no zostávajú nad priemerom Únie. Miera chudoby zamestnaných je vysoká v prípade dočasných alebo nízkokvalifikovaných pracovníkov, alebo osôb narodených mimo EÚ. Miera chudoby detí sa síce znižuje, no stále je veľmi vysoká. Schopnosť sociálnych transferov, s výnimkou dôchodkov, znižovať chudobu patrí medzi najnižšie v Únii, a to najmä v prípade detí. Sociálne výdavky na španielske domácnosti s deťmi patria v pomere k HDP k najnižším v Únii a nie sú dostatočne ciele, hoci nedávno sa mierne zvýšili prídavky na dieťa, ktorých výška závisí od finančnej situácie rodičov. Napriek pozitívnemu trendu stále existujú značné medzery v pokrytí podpory pre osoby s veľkou a strednou mierou odkázanosti na starostlivosť. Celoštátna podpora v nezamestnanosti je naďalej fragmentovaná, s mnohými schémami, ktoré sú určené pre rozličné skupiny uchádzačov o zamestnanie. Nedávne opatrenia na zvýšenie miery pokrytia a ochrany, pokiaľ ide o podporu príjmov pre staršie, dlhodobo nezamestnané osoby (vo veku 52 rokov a viac), môžu zároveň oslabiť motiváciu tejto konkrétnej skupiny pracovať. Regionálne schémy minimálneho príjmu pritom vykazujú veľké rozdiely v podmienkach prístupu, pokrytia a primeranosti medzi jednotlivými regiónmi a ich obmedzená prenosnosť medzi regiónmi znižuje stimuly pre mobilitu pracovnej sily. Mnoho ľudí v núdzi v dôsledku toho nedostáva podporu. Zavedením systému univerzálnej sociálnej karty sa zvýši transparentnosť systému sociálnych dávok, čím sa umožní ich lepšie zacielenie. Aj keď hospodárske oživenie naďalej pomáha znižovať chudobu, situácia si vyžaduje investície do politík sociálneho začlenenia a sociálnej infraštruktúry (napr. sociálneho bývania) s cieľom dosiahnuť inkluzívny rast. Španielsko okrem toho čelí špecifickým výzvam v oblasti územnej súdržnosti, akou je napríklad akútne vyludňovanie a starnutie v niektorých vidieckych oblastiach. Pri riešení týchto výziev by mohli pomôcť opatrenia na podporu podnikania, digitalizácie a sociálneho hospodárstva, ktoré by tvorili súčasť integrovaných stratégií územného rozvoja.

- (15) Španielsky dôchodkový systém zohrával počas krízy dôležitú úlohu pri udržiavaní životnej úrovne starších osôb, ktoré sú tak menej ohrozené chudobou. Prognózy v správe o starnutí obyvateľstva a správe o primeranosti dôchodkov z roku 2018 naznačujú, že reformy z rokov 2011 a 2013 pomohli v dlhodobom horizonte zaistiť udržateľnosť a relatívnu primeranosť dôchodkov. Opätovné naviazanie zvyšovania dôchodkov na infláciu (o ktorom sa rozhodlo v rokoch 2018 a 2019) a odklad zavedenia koeficientu pre udržateľnosť dôchodkov by si však vyžadovali kompenzačné opatrenia, aby sa zaistila udržateľnosť dôchodkového systému v strednodobom až dlhodobom horizonte. Navyše by sa mali prijať ďalšie opatrenia, ktoré by riešili jednak hlavný problém adekvátnosti príjmov budúcich dôchodcov, jednak dĺžku a úplnosť ich pracovnej kariéry v kontexte vysokej nezamestnanosti a rozsiahleho využívania dočasných pracovných zmlúv a čiastočných úväzkov.
- (16) Útlm investícií do vývoja a výskumu a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami brzdia výkonnosť Španielska v oblasti inovácií, ako aj rast jeho produktivity. Výdavky na výskum a vývoj v španielskom podnikateľskom sektore sú v porovnaní s priemerom Únie len polovičné, a to najmä vo veľkých firmách, pričom existujú značné regionálne rozdiely. Tento rozdiel je umocnený nízkou a klesajúcou mierou plnenia verejného rozpočtu v oblasti výskumu a vývoja, najmä pokiaľ ide o pôžičky. Ďalšou významnou prekážkou rozvoja a používania vyspelých technológií, najmä pre malé a stredné podniky, je nedostatok zručností a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. Zamestnanosť v odvetviach využívajúcich pokročilé technológie a v službách náročných na znalosti je v mnohých španielskych regiónoch výrazne pod priemerom Únie. Hoci vznikajú regionálne inovačné stratégie pre inteligentnú špecializáciu a zjednodušuje sa riadenie celoštátnej politiky výskumu a inovácií, koordinácia celoštátnych a regionálnych úrovní pri vypracúvaní, vykonávaní a hodnotení politiky naďalej zaostáva. Aby sa zlepšili výsledky Španielska v oblasti inovácií, budú potrebné značné investície, ktoré podporia podnikanie a začínajúce podniky a pomôžu im rásť a ktoré budú podnecovať konkurencieschopnosť všetkých firiem a ich adaptáciu – aj prostredníctvom digitalizácie – na činnosti s vyššou pridanou hodnotou s cieľom rozšíriť ich pôsobenie na medzinárodných trhoch. To si vyžaduje aj väčší dôraz na verejno-súkromné partnerstvá, spoluprácu medzi akademickou obcou a podnikmi a na transfer technológií, najmä v prospech malých a stredných podnikov, posilnené riadenie politiky výskumu a inovácií na všetkých úrovniach verejnej správy a užšie prepojenie infraštruktúry a projektov výskumu a vývoja s regionálnymi a celoštátnymi inovačnými stratégiami.

- (17) Miera predčasného ukončenia školskej dochádzky v Španielsku síce klesá, no stále je veľmi vysoká a vykazuje značné regionálne rozdiely. Existuje priestor na zlepšenie výsledkov vzdelávania, ktoré sa výrazne líšia v jednotlivých regiónoch. Oba tieto faktory majú negatívny vplyv na dlhodobý potenciál rastu produktivity. Snahy zreformovať vzdelávací systém nenapredujú. Firmy upozorňujú na ťažkosti pri hľadaní zručností potrebných na prijímanie inovácií, najmä pokiaľ ide o odborníkov v oblasti informačných a komunikačných technológií. Španielsko schválilo opatrenia na modernizáciu duálneho systému odborného vzdelávania a odbornej prípravy, ktorý by mohol zohrávať kľúčovú úlohu pri poskytovaní zručností a kvalifikácií potrebných na absorbovanie inovácií, ale úroveň zapisovania sa do týchto systémov je naďalej slabá. Miera dosiahnutého terciárneho vzdelania v Španielsku je nad priemerom Únie, ale absolventi terciárneho vzdelávania majú ťažkosti nájsť primerané pracovné pozície. Rozvíjanie ľudského kapitálu pomocou vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých úrovniach vrátane vysokoškolského vzdelávania a odbornej prípravy a lepšia spolupráca medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikmi, ktorá by zmiernila existujúci nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, by mohli mladým absolventom uľahčiť štart na trhu práce. Firmy by zároveň vďaka týmto opatreniam mohli získať zručnosti a kvalifikácie potrebné na zlepšenie ich inovačnej kapacity a plnohodnotné využitie rastového potenciálu, ktorý ponúka digitalizácia. Rekvalifikácia pracovníkov v oblasti digitálnych zručností by španielskym spoločnostiam takisto umožnila udržať si konkurencieschopnosť v čoraz digitálnejšej ekonomike. Všetky tieto opatrenia by pomohli znižovať regionálne rozdiely.
- (18) Reštriktívna a fragmentovaná regulácia v Španielsku bráni firmám využívať úspory z rozsahu a brzdi produktivitu. Zákon o jednote trhu zostáva dôležitým nástrojom na riešenie tejto problematiky. Ráznejšie vykonávanie tohto zákona a odstránenie zistených prekážok v oblasti služieb, najmä pokiaľ ide o určité odborné služby, ako sú stavební inžinieri, architekti a právne služby, by viedlo k rozšíreniu príležitostí pre rast a posilneniu hospodárskej súťaže. Rovnako ako v iných oblastiach, v ktorých sú regióny kľúčom k úspešnej realizácii reforiem, aj v tejto oblasti by intenzívnejšia a nepretržitá koordinácia celoštátnych a regionálnych orgánov mohla zvýšiť účinnosť politik.

- (19) Chýbajúce prepojenia železničnej nákladnej dopravy a obmedzená integrácia do trhov Únie s elektrinou a plynom bránia Španielsku plnohodnotne využívať výhody jednotného trhu Únie. Španielsko musí preto pokračovať v investíciách do prepojení elektrických sietí so zvyškom Únie, aby dosiahlo do roku 2020 cieľ prepojiť aspoň 10 % svojej inštalovanej kapacity na výrobu elektrickej energie. Investície sú potrebné aj na zvýšenie využívania železničnej nákladnej dopravy, vrátane investícií do cezhraničných prepojení s Francúzskom a Portugalskom a prepojení s prístavmi a dopravnými uzlami.
- (20) Značné investičné medzery pretrvávajú aj v oblasti riadenia prírodných zdrojov s cieľom zabezpečiť udržateľnejší model rozvoja. Zníženie spotreby energie v budovách a rozvoj inteligentných sietí a možností uskladňovania energie z obnoviteľných zdrojov by pomohli lepšie riadiť dopyt. Ďalšie úsilie by sa malo venovať podpore udržateľnej dopravy a obehového hospodárstva. Niektoré oblasti Španielska patria medzi územia, ktoré sú v Európe najviac ohrozené zmenou klímy, pričom existujúce vodné zdroje čelia tlaku a vyžadujú si ďalšie investície do infraštruktúry na zlepšenie hospodárenia s vodami, ako je čistenie odpadových vôd, riešenie únikov vo vodovodných sieťach a zásobovanie vodou. Napriek stabilnému pokroku v posledných rokoch Španielsko ešte stále neplní niektoré požiadavky práva Únie v oblasti vody. Pokrok v plnení všetkých týchto cieľov by pre Španielsko znamenal environmentálne, hospodárske a spoločenské prínosy.
- (21) Pokiaľ ide o všetky zistené medzery v investíciách, mali by sa zohľadňovať osobitné investičné potreby jednotlivých regiónov. Územné rozdiely v HDP na obyvateľa sú mierne, hoci stále vyššie ako pred krízou, a to najmä v dôsledku nerovnomerného vplyvu prepúšťania pracovníkov v jednotlivých regiónoch. Najväčšie regionálne rozdiely vykazujú v súčasnosti ukazovatele pracovných a sociálnych výsledkov, pri ktorých väčšina španielskych regiónov nedosahuje ani priemer Únie. O veľkých územných rozdieloch svedčia aj ďalšie sociálno-ekonomické ukazovatele, ako sú inovácie, podnikanie a konkurencieschopnosť. V hospodárskej politike týkajúcej sa investícií by sa mali náležite zohľadňovať regionálne rozdiely v investičných potrebách.

- (22) Programovanie finančných prostriedkov Únie na roky 2021 – 2027 by mohlo pomôcť riešiť niektoré z nedostatkov identifikovaných v odporúčaniach, a to najmä v oblastiach uvedených v prílohe D k správe o krajine na rok 2019. Španielsku by sa tak umožnilo využiť tieto finančné prostriedky čo najlepšie so zreteľom na identifikované odvetvia, s prihliadnutím na regionálne rozdiely a na osobitnú situáciu najvzdialenejšieho regiónu Kanárske ostrovy. Dôležitým predpokladom pre úspech týchto investícií je posilnenie administratívnej kapacity krajiny, pokiaľ ide o riadenie týchto prostriedkov.
- (23) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2019 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Španielska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2019. Zároveň posúdila program stability na rok 2019, národný program reforiem na rok 2019 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Španielsku v predchádzajúcich rokoch. Komisia zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Španielsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.
- (24) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability na rok 2019 a jej stanovisko⁹ je zohľadnené najmä v odporúčaní 1.
- (25) Rada na základe hĺbkového preskúmania vykonaného Komisiou a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2019 a program stability na rok 2019. Jej odporúčania vydané podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v odporúčaniach 1 až 4. Tieto odporúčania prispievajú aj k plneniu odporúčaní pre eurozónu z roku 2019, najmä prvého, druhého a tretieho z týchto odporúčaní. Fiškálne politiky uvedené v odporúčaní 1 prispievajú okrem iného k odstraňovaniu nerovnováh súvisiacich s vysokou úrovňou verejného dlhu,

⁹ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Španielsko v rokoch 2019 a 2020 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Zabezpečiť, aby nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov v roku 2020 nepresiahla 0,9 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave na úrovni 0,65 % HDP. Prijat' opatrenia na posilnenie rámcov vo fiškálnej oblasti a v oblasti verejného obstarávania na všetkých úrovniach verejnej správy. Zachovať udržateľnosť dôchodkového systému. Využiť neočakávané zisky na urýchlenie znižovania miery zadlženosti verejnej správy.
2. Zaistiť, aby služby zamestnanosti a sociálne služby mali kapacitu na zaistenie účinnej podpory. Podporovať prechod na zmluvy na neurčitý čas, a to aj zjednodušením systému stimulov na zamestnávanie. Zlepšiť podporu pre rodiny, znížiť fragmentáciu vnútroštátnej pomoci v nezamestnanosti a odstrániť medzery v pokrytí v rámci regionálnych systémov minimálneho príjmu. Znížiť mieru predčasného ukončovania školskej dochádzky a zlepšiť výsledky vzdelávania, a to s prihliadnutím na regionálne rozdiely. Zintenzívniť spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikmi s cieľom zlepšiť poskytovanie zručností a kvalifikácií relevantných pre trh práce, najmä pokiaľ ide o informačné a komunikačné technológie.
3. Zamerať hospodársku politiku v oblasti investícií na podporu inovácií, efektívnosť zdrojov a energetickú efektívnosť, modernizáciu železničnej nákladnej infraštruktúry a rozšírenie elektrických prepojení so zvyškom Únie, a to s prihliadnutím na regionálne rozdiely. Zvýšiť účinnosť politik podporujúcich výskum a inovácie.
4. Napredovať vo vykonávaní zákona o jednote trhu tým, že sa pravidlá upravujúce prístup k hospodárskym činnostiam a ich výkon, najmä v oblasti služieb, uvedú na všetkých úrovniach verejnej správy do súladu so zásadami uvedeného zákona a že sa zlepši spolupráca medzi administratívnymi orgánmi.

V Bruseli

Za Radu

predseda